

Hela skolans ansvar för trygghet och studiero

[00:00:01] Det här är en podcast från Skolverket.

Sandra Charléz [00:00:14] Hej! Välkommen till den här podden som ska handla om ansvar och befogenheter enligt skollagen. I skolan jobbar många som har till uppgift att stödja eleverna under skoldagen men som inte är lärare. Några vanliga titlar är resurspedagog, elevassistent, skolmentor, socialpedagog eller elevcoach. Oavsett vad just din roll kallas så har du en jätteviktig uppgift, att bidra till elevers lärande och till trygghet och studiero i skolan. I den här poddserien kommer vi att prata om några av de delar som är viktiga att känna till i det här arbetet. Dagens avsnitt kommer att handla om hur du i din roll, dina uppdrag och arbetsuppgifter på olika sätt, tillsammans med övrig personal, kan bidra till elevers trygghet och studiero. Avsnittet kommer också att handla om vilket ansvar och några av de befogenheter du har enligt skollagen i din roll för trygghet och studiero på skolan. Alla som jobbar i skolan behöver känna till vad som gäller när det är något som händer, som på något sätt stör tryggheten på hela skolan eller studieron i undervisningen. Vad får jag göra? Vilka befogenheter har jag i min roll som elevassistent, resurspedagog eller mentor? Välkommen hit Frida Ahlsén.

Frida Ahlsén [00:01:37] Tack!

Sandra Charléz [00:01:37] Du jobbar som jurist på Skolverket så du har järnkoll på skollagen och ska lära oss en del av det vi behöver veta när vi jobbar i skolan. Eller hur?

Frida Ahlsén [00:01:46] Ja.

Sandra Charléz [00:01:46] Härligt. Sandra Charléz heter jag som jobbar på uppdrag av Skolverket med den här podden. Vilken är den vanligaste frågan du brukar få Frida, när det handlar just om ditt arbete?

Frida Ahlsén [00:01:57] Jo men det är frågan om, jamen vad exakt är det jag får göra när jag ingriper i skolan. Och det är ju en väldigt svår fråga att svara på. Men, den är svår eftersom det beror helt på situationen som man befinner sig i.

Sandra Charléz [00:02:13] Ja men vi kommer bena lite i den lite senare under podden, så fortsätt lyssna om du är nyfiken på just den frågan. Jag tänkte att vi skulle börja med en klassisk grej. Sant eller falskt? Så jag fyrar iväg några påståenden till dig och så ska du då berätta för mig om det är sant eller falskt. Och självklart utifrån vad det står i skollagen. Är du beredd?

Frida Ahlsén [00:02:39] Jag är beredd.

Sandra Charléz [00:02:40] Här kommer första påståendet. I min roll som elevassistent, mentor eller resurspedagog får jag tillrättavisa och säga till den elev som stör. Vad säger skollagen, sant eller falskt?

Frida Ahlsén [00:02:53] Det är sant? För tanken är att all personal i skolan ska ingripa när det är ordningsstörningar. Och det här är ju såklart viktigt eftersom eleverna måste få en utbildning och lära sig saker i en miljö som är trygg. Det handlar ju om att det ska inte bara vara tryggt i klassrummet utan det behöver även vara tryggt i korridorerna och i matsalen och i omklädningsrummet. Och i sin roll som elevassistent så finns man ofta i de här miljöerna och då är det viktigt att man håller koll och säger till.

Sandra Charléz [00:03:23] Sant alltså. Som elevassistent, mentor eller resurspedagog får jag ingripa fysiskt, ta tag i en elev. Sant eller falskt, vad säger skollagen?

Frida Ahlsén [00:03:33] Det är sant. Du får ingripa fysiskt, om du är med om en händelse som kräver att du ingriper fysiskt. Till exempel ett slagsmål där man behöver sära på eleverna. Men något som är viktigt då i en sådan situation, det är att man inte får ta i för hårt eller för mycket. Man brukar säga att ett fysiskt ingripande måste vara proportionerligt och det betyder att ingripandet inte får vara överdrivet från din sida, så att ingripandet övergår i kränkningar eller misshandel. Så att all skolpersonal har en rätt att ingripa fysiskt. Men det betyder inte att ett fysiskt ingripande är det man ska göra i varje situation, för att i de allra flesta fall så räcker det ju faktiskt med en tillsägelse.

Sandra Charléz [00:04:18] Och försöka lugna ner situationen.

Frida Ahlsén [00:04:19] Ja, precis.

Sandra Charléz [00:04:20] Jag har en fråga från en person som jobbar som resurspedagog och det gäller just ditt expertområde. Frågan är vem avgör när det är dags att omplacera en elev till en annan skola eller att eleven ska komma tillbaka?

Frida Ahlsén [00:04:40] Jo, men det är rektor som har möjligheten att besluta om tillfälligt omplacera en elev på en annan plats, som är utanför en skola. Och det är ett beslut som bara gäller i fyra veckor. Sen finns det mer, i inte lika vanliga fall så finns det en möjlighet för kommunen att permanent placera en annan elev på en annan skola. Men det är inte lika vanligt och det handlar inte om de disciplinära åtgärderna utan det är en annan, andra regler.

Sandra Charléz [00:05:10] Men tack, vi går vidare. Trygghet och studiero, det känns lite som ett och samma begrepp, att man liksom nästan klumpar ihop de där två orden. Men är det inte två olika saker? Hur är det egentligen?

Frida Ahlsén [00:05:23] Jo, men det är faktiskt två olika saker. Även om det många gånger handlar om en samverkan mellan de här begreppen. Men studiero det handlar ju om undervisningens kvalitet och trygghet det är mer sammankopplat i arbetet mot kränkningar och det som man kallar då ett främjande arbete kring normer och värden. Men sen så är det så att många tror till exempel att studiero betyder att det måste vara tyst i klassrummet när man sitter och jobbar och att det ska vara tyst hela tiden. Men så är det ju inte, för studiero har ju en vidare mening. Så i många fall kan just en pratig och energisk diskussion i ett grupparbete innebära studiero.

Sandra Charléz [00:06:00] Att alla är med och pratar och bidrar.

Frida Ahlsén [00:06:01] Alla är med och lär sig och är koncentrerade på det sättet. Men sen så är det såklart frånvaro av ordningsstörningar en viktig del i det här.

Sandra Charléz [00:06:11] Du svarade tidigare sant på frågan om man får ingripa fysiskt om det till exempel uppstår ett bråk mellan två elever. Kan du berätta mer om det och får all personal på skolan vidta åtgärder och ingripa fysiskt?

Frida Ahlsén [00:06:26] Men det stämmer, för att det finns en rätt att ingripa vid ordningsstörningar och kränkningar och den gäller all personal på skolan.

Sandra Charléz [00:06:35] Så oavsett vad du jobbar som.

Frida Ahlsén [00:06:37] Ja. Och i detta ligger ju också en befogenhet att ingripa fysiskt om det skulle behövas för en viss situation. Ta den situationen till exempel att man behöver sära på två elever vid ett slagsmål. Och det är viktigt att man ser till att eleverna inte skadar sig själv eller andra och därför är det också viktigt att man ingriper när den här typen av händelser sker. I den situationen ska man då tänka på att det är ett ingripande på, något sätt ett respektfullt sätt. Det finns ju olika sätt att säga till elever på och det finns också olika sätt att ingripa fysiskt, om man nu behöver göra det. I alla typer av ingripande, både fysiska och tillrättavisningar, så är det viktigt att ha ett professionellt omdöme och lämpliga förhållningssätt och att man behåller sin vuxna auktoritet.

Sandra Charléz [00:07:25] Så man inte gör för mycket. Att det måste stå i proportion till vad det är man försöker stävja för situation.

Frida Ahlsén [00:07:33] Ja, men man får ju inte ta i för hårt eller göra sådant som normalt sett är straffbart. Till exempel örfila en elev som man tycker är otrevlig eller ouppfostrad. Man får heller inte till exempel ta stryptag på en elev eller sätta sig på en elev som man tycker behöver lugna ner sig.

Sandra Charléz [00:07:51] Det är ju misshandel.

Frida Ahlsén [00:07:52] Ja och ett fysiskt ingripande får inte övergå i misshandel eller kränkningar, så det gäller att det står i proportion till det man ska undvika eller det som man behöver stoppa då.

Sandra Charléz [00:08:03] Men att du då Frida räknar upp de här tre grejerna, stryptag och så. Vad, hur kommer det sig?

Frida Ahlsén [00:08:11] Det finns ett antal ärenden som, där den här typen av händelser har skett i skolmiljö och där den som har ingripit på den här typen av sätt har blivit dömd för misshandel då.

Sandra Charléz [00:08:24] Men det får man alltså inte enligt skollagen.

Frida Ahlsén [00:08:27] Nej. Sedan jag det är viktigt att, när man pratar om disciplinära åtgärder av fysiska ingripanden att man inte ser det som någon metod för att komma till rätta med trygghet och studiero utan det är jätteviktigt med det förebyggande arbetet, så att man inte hamnar i disciplinära åtgärder. Sedan tycker jag det är viktigt att veta att du som elevassistent måste kunna vända dig till din närmsta chef, vilket i det här fallet är ju rektorn och det är rektorn som har ett ansvar att sätta dig på banan och förklara vad som gäller gällande disciplinära åtgärder och annat som händer i skolan.

Sandra Charléz [00:09:00] Du ska inte stå ensam helt enkelt.

Frida Ahlsén [00:09:01] Nej.

Sandra Charléz [00:09:01] Podden närmar sig sitt slut. Har du några avslutande ord som du vill skicka med till dem som faktiskt är på plats i skolan och är med om så här incidenter?

Frida Ahlsén [00:09:15] Nej men jag skulle vilja, jag skulle vi säga att alla de som har uppdrag och roller och arbetsuppgifter som elevassistenter har en jätteviktig roll i arbetet med trygghet och studiero, tillsammans med övrig personal på skolan. Det är ett samarbete och det handlar mycket om att vara en professionell och viktig vuxen. Sedan är det också viktigt tycker jag, att man inte undviker signaler eller situationer där man ser att elever betar sig illa mot varandra eller kränker varandra och att man i en sådan situation ingriper och säger till.

Sandra Charléz [00:09:45] För det har man som ansvar också?

Frida Ahlsén [00:09:47] Ja, det har man. Och det är just för att skolan ska ju vara en trygg miljö. Samtidigt är det ju också viktigt att veta vad man får göra om händelsen inträffar. Och det kan vara bra att ha pratat med rektorn och de andra som man jobbar med. Hur man ska göra i situationer där elever är våldsamma, så att man har en viss beredskap. Sedan tycker jag också att det är viktigt att man

fortsätter vända sig till rektorn och andra lärare och specialpedagogen, om man har frågor och funderingar under tiden som man är anställd. Och sen så tänker jag också, som elevassistent då har man också många gånger möjlighet att vara med under hela skoldagen. Man är med på rasten, på fritids, man är med i matsalen och jag tänker att man får viktig kunskap och bra koll. Inte bara kanske kring en viss elev utan man har koll på alla elever och deras skoldag i stort och vad som händer, om det är något som inte fungerar och skaver till exempel.

Sandra Charléz [00:10:42] Massa bra medskick! Tack snälla Frida för att du var med i podden i dag!

Frida Ahlsén [00:10:46] Tack så mycket!

Sandra Charléz [00:10:47] Och det var allt för det här avsnittet om skolans ansvar för arbetet med trygghet och studiero. Lyssna gärna på de övriga poddarna om hur man som elevassistent eller resursperson i skolan kan stödja elever i deras lärande och i arbetet med trygghet och studiero. Mer information hittar du på Skolverket.se. Ha det så gott så länge!